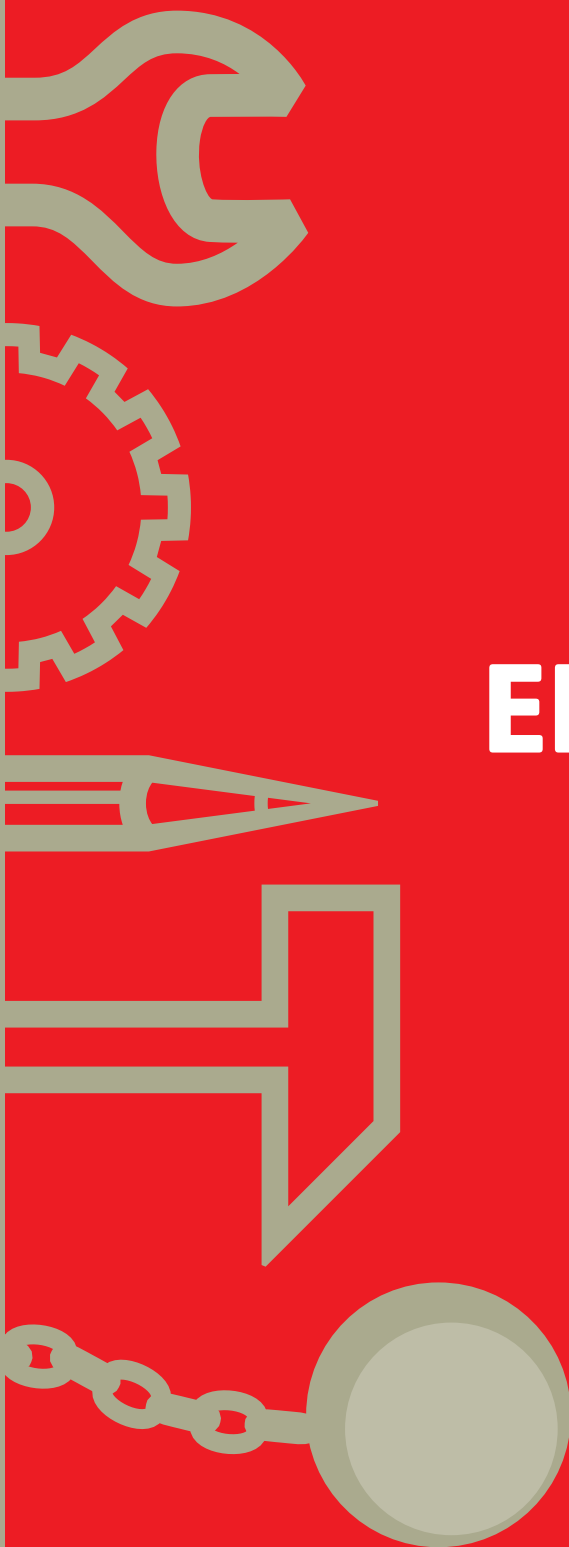

TRGOVINA LJUDIMA

RADNA EKSPLOATACIJA

Evropska unija

ASTRA anti
trafficking
action

TRGOVINA LJUDIMA

RADNA EKSPLOATACIJA

Trgovina ljudima je problem globalnih razmera, koji podrazumeva brojne kriminalne radnje, uključujući kupovinu i prodaju, vrbovanje, prevoz, skrivanje i smeštaj osoba s ciljem njihove eksploatacije kroz prinudni rad, prinudnu prostituciju, prinudno prosjačenje, prinudni brak, ropstvo ili oduzimanje organa, tkiva i krvi.

Eksploatacija se uspostavlja i održava upotrebom pretnje ili sile, prevarom, zloupotrebom ovlašćenja, zloupotrebom teškog položaja eksploatisane osobe, otmicom i sl. Eventualni pristanak žrtve na eksploataciju ne menja činjenicu da se radi o krivičnom delu i ne uzima se kao olakšavajuća okolnost u sudskom procesu.

Trgovina ljudima je ozbiljan društveni problem, jer najdrastičnije **ugrožava osnovna ljudska prava** – pravo na život, na slobodu izbora, na slobodu kretanja, itd. Trgovina ljudima stoji na suprotnoj strani u odnosu na poštovanje

ljudskih prava i uređeni sistem jednakosti, nediskriminacije i nenasilja za koji verujemo da su temeljne vrednosti u demokratijama XXI veka. Usled sve izraženije globalizacije, i trgovina ljudima je poprimila svetske razmere. Ovaj problem zajednički je bogatim i siromašnim zemljama, razvijenim i zemljama u razvoju, postkonfliktnim zemljama i zemljama u tranziciji, koje se pojavljuju kao zemlje porekla, tranzita i/ili destinacije žrtava trgovine ljudima.

Milioni žena i dece, ali i muškaraca, su **primorani** na prostituciju, služenje u kućama, prosjačenje, rad na plantažama, u fabrikama, na gradilištima, kao i na druge oblike **prinudnog rada**. Njima se trguje transnacionalno - između država i interno - unutar granica jedne zemlje. Uz to, na svetu ne postoji država u kojoj nije zastupljen nijedan vid trgovine ljudima.

U ovoj publikaciji predstavljene su priče dva radnika iz Srbije, koji su iskorištavani u Sloveniji¹.

Bojan: ...Kad vratim film unazad, cela priča mi se čini smešnom i ne mogu da verujem da sam se našao u toj situaciji. Da sam bio žrtva iskorištavanja na radnom mestu. A sve je

izgledalo kao dobra prilika za neki bolji život u jednoj malo srećnijoj državi od one u kojoj sam se rodio i u kojoj živim već 30 godina.

Radnice i radnici migranti se odlučuju za preseljenje iz matičnih država u nadi da će u drugim zemljama lakše naći zaposlenje i obezbediti bolje uslove života za svoju porodicu. Obavljaju različite poslove i imaju različite nivoe stručne osposobljenosti.

Dragan: Pre nego što sam došao u Sloveniju, živio sam u manjem gradu u Srbiji sa ženom i troje dece. Radio sam povremeno, uglavnom na crno, jer posla nije bilo. Zajedno sa ženom koja je radila na traci u fabrici plastike jedva smo sastavljali kraj s krajem. Deca su u školu odlazila u pocepanoj odeći i često gladna, ali nismo bili u stanju da im ponudimo više.

Jedno večer, dok sam pio pivo u kafani sa prijateljima, prišao nam je muškarac kojeg smo poznavali iz viđenja i za kojeg smo znali da se zove Milan, da ima dosta novca, da radi u Sloveniji i da se u Srbiju vraća povremeno da obiđe oca, uvek u novom mercedesu. Počeo je razgovarati sa nama o tome imamo li posla i kako se živi, pa smo mu rekli da je stanje loše, da se od zarade jedva mogu plaćati troškovi, a za hranu i ponestane. Ispričao nam je da

radi u građevinskoj firmi u Sloveniji, gde se inače puno radi, ali je plata jako dobra, da radnici dobijaju od 5 evra na sat naviše i da im poslodavac obezbeđuje smeštaj, rad u dve smene, neradni dan nedeljom, a prekovremeni rad je plaćen još po koji evro više. Poslodavac obezbeđuje vizu i radnu dozvolu - to nešto košta, ali taj dug možemo vratiti kasnije, kad već budemo radili u Sloveniji. Dao nam je svoju vizit kartu i rekao nam da razmislimo i da ga pozovemo u narednih sedam dana, pre nego što se vrati u Sloveniju.

Kada je otišao, razmišljali smo kako je prilika zaista dobra, kako bismo mogli kući slati dosta novca, kako bi nam se kasnije mogle pridružiti i porodice, samo da pobegnemo iz ove sirotinje koja nas okružuje sa svih strana i iz koje se ne vidi izlaz. Uz pivo, ponuda je

¹ Sva imena su izmenjena za potrebe pisanja ove brošure

stvarno zvučala ispravno, ali smo ipak odlučili da još malo razmislimo i razgovaramo sa ženama, te da se nađemo sutradan posle posla i porazgovaramo.

Kad smo se sutradan našli, dva prijatelja su rekla da im se žene ne slažu sa tim, da ne žele da budu odvojeni. Danijel je rekao da je njegova

Bojan: Kako je sve počelo... Bilo je to juna 2010, kad sam otišao u Ljubljanu u posetu sestri i njenoj porodici. Moja sestra živi u Ljubljani već 8 godina. Rekla mi je da njen prvi komšija ima neku firmu i da mu trebaju radnici – zidari, bravari, električari i slično. Bili su mu potrebni ljudi koji imaju makar zanat ili srednju stručnu spremu. Probni rad bi trajao oko mesec dana, a dnevnicu bi bila oko 3,5 evra, plus smeštaj i hrana. Nakon toga bi on radniku, ako bi bio zadovoljan njim, sredio radnu dozvolu i zaposlio ga, što bi značilo i veću satnicu [4-5 evra].

Sestra je tog čoveka poznavala, jer su se njihova deca svakodnevno družila i nije joj se činilo sumnjivo da joj tako nešto ponudi. Nije ni pomislila na mene, jer sam ja tada imao posao. Međutim, meni je ponuda izgledala privlačno i zamolio sam sestru da me poveže sa tim čovekom. Tako je i bilo. On je jedno popodne došao kod moje sestre i nas dvojica smo popričali o poslu. Priznao sam mu da nemam iskustva u zidarstvu i bravarstvu. Njemu to nije

žena prihvatila da ode na nekoliko meseci i zaradi dovoljno da otplate dugove i bar nešto uštede.

Tako smo zajedno pozvali Milana i rekli mu da želimo da odemo u Sloveniju da radimo na gradilištu, da smo spremni da krenemo odmah, jer pravog posla u tom trenutku nismo ni imali.

bio problem, jer ću ionako imati pored sebe ljude koji će me naučiti da radim. Rekao je da trenutno rade neke ograde za austrijsko tržište i da rade merače za radijatore po zgradama. Pitao me je kad bih mogao da počnem da radim. Ja sam mu objasnio da imam posao i da mi u julu ističe ugovor koji bi mi verovatno produžili, ali da želim da počnem nešto novo i da bi mi njegova ponuda odgovarala, jer želim da odem iz Srbije, gde se trenutno jako teško živi. Dogovor je na kraju bio da mu preko sestre pošaljem moju srednjoškolsku diplomu, kako bi on na vreme pripremio papire za vizu. Rukovali smo se i tako rastali.

Vratio sam se u Srbiju. Ugovor mi je istekao i ja sam se odlučio da ga ne produžim. Čvrsto sam odlučio da probam nešto novo. Sestra je komšiji dala moju diplomu, a on joj je rekao da trenutno ima puno posla i da mu se javim kad dođem u Sloveniju. Rekao je da se njegova žena malo već raspitala za vizu i da će to ići malo teže, ali da će probati da to sredi. Sestra

je tada imala neki loš predosećaj, jer je on malo promenio priču, govorio joj je o nekom radu na crno u zgradama, i to mi je rekla, ali ja sam se već odlučio i nisam hteo da dozvolim da me bilo šta odvрати od moje odluke.

U Sloveniju sam ponovo došao u julu 2010, spreman da odmah počnem da radim. Kad sam došao, sestra je pozvonila na vrata svog komšije i rekla mu da sam stigao. Sećam se da je bio ponedeljak. Kad ga je sestra pitala kad ću početi da radim rekao joj je da će me pozvati u sredu, jer je sad u nekoj gužvi i da mu treba vremena da se organizuje. U sredu ujutro me nije pozvao. Sestra je nekako saznala broj njegovog mobilnog i napisala mu je poruku. Odmah ju je pozvao nazad i rekao joj da nije zaboravio na mene, da ćemo se sutra naći i da mu javim svoj broj da možemo nas dvojica da kontaktiramo direktno. Isti dan sam mu napisao poruku sa svog slovenačkog broja, da mu ostavim svoj kontakt i da mi on kaže gde ćemo se sutra naći. Na poruku mi nije odgovorio. U četvrtak ujutro me nije pozvao. Čekao sam do 11h, a onda je

Dragan: Kroz mesec dana obavestili su nas da su svi papiri sređeni i da možemo da dođemo u Sloveniju. Milan nam je poštom poslao po 70 evra za kartu do Ljubljane.

Sačekao nas je na autobuskoj stanici u Ljubljani i odveo nas kod šefa koji je vodio radove na gradilištu 50 km izvan Ljubljane. On

sestra pozvala njegovu ženu i pitala je šta se dešava. Ona je rekla da siđem ispred zgrade gde će me čekati njen muž. Obukao sam se i sišao. Taj dan me je upoznao sa svojim bratom koji bi trebalo da bude moj šef i sa kojim ću se dogovarati u vezi posla. Njegov brat me je odvezao u Kamnik u njihovu radionicu i tamo smo radili do 17h. Za dalje nije bilo nikakvog konkretnog dogovora, osim da ćemo se čuti. I tako sam danima čekao da me pozovu, da idem da radim. Ja sam tom svom novom šefu pisao i povremeno ga zvao, a on mi je samo odgovarao da od posla još nema ništa i da će me nazvati kad bude. Svet mi se rušio, jer me je bilo strah da od svega toga neće biti ništa, jer ništa nije bilo po dogovoru. Čekao sam da me pozovu da počnem da radim.

I zaista sam počeo da radim. Negde u avgustu 2010. Radio sam neredovno, jer su me zvali po potrebi. Radio sam različite poslove, od neke ograde za Austriju, do ugradnje merača za radijatore i grejanje u jednoj kući u okolini Ljubljane. Radio sam i po 10-12h na dan.

nam je objasnio da je plata 3 evra na sat, za prekovremeni rad 4 evra, da su viza i radna dozvola koštali 200 evra što će nam i odbiti od prve plate, da je kirija za krevet u stanu u kojem ćemo spavati sa još šest radnika 100 evra mesečno, što će nam se takođe odbijati od plate. Ostalo ćemo primati jedan deo na bankovni račun, a drugi deo na ruke. Dnevnica

jeste bila niža nego što je Milan obećao, ali ipak nam se činilo da ćemo primiti više nego negde na drugom mestu.

Prvi mesec smo radili svaki dan po 12 sati i još dve nedelje. Stvarno smo bili umorni, ali veselili smo se da ćemo primiti dobru platu od koje ćemo većinu poslati kući. Prva plata ujedno je bila i prvo razočarenje, jer je posle svih odbitaka na račun uplaćeno samo 300 evra, a na ruke smo primili još po 200. Sami smo izračunali da fali bar još 200 i požalili se šefu

koji nam je rekao da je potrebno platiti i sve one razbijene cigle i kako su nam sve to odbili i ako nam nešto smeta slobodno možemo da se vratimo odakle smo došli. Danijel koji je bio temperamentniji rekao mi je da to stvarno nije ok i da se on vraća kući, jer je u Sloveniji isto kao i u Srbiji, samo što je tu sam bez porodice. Ja sam odlučio da izdržim još nekoliko meseci, jer od sad više neće biti troškova vize i radne dozvole, pa će tako ostati 300 evra više koje bi mogao poslati kući.

Radnice i radnici migranti rade u različitim privrednim granama, kod nas uglavnom u građevinskoj industriji. Često rade bez ijednog slobodnog dana, po 12 i više sati na dan. Prekovremeni rad im nije plaćen, nemaju pravo na odmor ili bolovanje, a isplate su neredovne ili ih uopšte nema.

Bojan: Poštovao sam određeni sistem pisanja sati. Imao sam svoj papir na kom sam pisao datum i odrađene sate i koliko obroka sam imao taj dan [na 8 sati su mi računali 2 obroka], s tim da sam hranu kupovao sam. Poslodavac mi je obećao da će mi sve to platiti i negde do kraja avgusta sam mu predao taj svoj list sa odrađenim satima. Obećao je da će mi to za par dana isplatiti.

Dok sam radio, upoznao sam se sa ostalim radnicima koji su radili duže vreme za istog čoveka. Na početku su bili uzdržani i nisu mnogo govorili o gazdi, jer su mislili da sam njegov

čovek pošto me je doveo njegov brat. Međutim, posle nekog vremena, kad sam im ispričao svoju priču, sažalili su se i počeli da mi pričaju svoje muke. Bilo ih je 4-5 koji su živeli u stanu koji je taj gazda kupio. Neki su bili iz Bosne, neki iz Srbije, uglavnom nekvalifikovani radnici. Neki su bili zaposleni preko tog gazde u Litostroju. Uglavnom, njima je plaćao minimalnu platu, a sve što je bilo preko toga im je dugovao i odugovlačio sa plaćanjem. U stanu u kom su živeli bio sam više puta. Uslovi su bili zaista loši. Najgore je bilo to što su im isključili struju, jer gazda nije platio. Sreća pa je bilo leto, pa je bio duži dan. Jednom momku, sa kojim sam radio

grejanje u okolini Ljubljane, dugovao je oko 5000 evra. Momak je digao neki kredit u Bosni i sa minimalcem koji mu je taj gazda davao je jedva uspevao da sastavi kraj s krajem. Pogotovo zbog toga što je plata kasnila, a trebalo je o svom trošku kupovati hranu i preživeti mesec.

Sećam se da je taj momak bio na ivici živaca, očajan i totalno razočaran. Držalo ga je samo to što mu je falilo samo mesec-dva do 2 godine rada za istog poslodavca, što je bio uslov da dobije „ličnu radnu dozvolu“. To je bila njegova jedina nada.

Kada dođu u „obećanu zemlju“ poslodavci ih smeste u zajednički smeštaj gde žive u neljudskim uslovima. U sobama je najčešće više radnika nego što bi bilo uobičajeno u normalnim okolnostima i uslovima; žive u prepunim sobama. Cena iznajmljivanja za kvadratni metar je često veća od one koja je trenutno na tržištu nekretnina. Nekada ih poslodavci nasele u privremena boravišta na gradilištima, gde nemaju ni vode, ni struje, a zimi su bez grejanja...

Bojan: Što se plaćanja tiče, jednom mi je dao 100 evra i rekao da će i ostalo dati za koji dan. Svaki put je ponavljao biće u ponedeljak, petak, sutra, stiže uplata i slično. Ali novca nije bilo. Ukupno sam imao zarađenih oko 1200 evra. Sestra mu je pisala poruke i molila ga da mi plati, jer ću morati da se vratim u Srbiju [tri meseca turističkog boravka je polako isticalo, a ja sam shvatio da od mog posla tu nema ništa i hteo sam da dobijem bar ono što sam zaradio]. Pošto se nije obazirao na molbe, sestra mu je napisala da će ga prijaviti za iskorištavanje na radnom mestu. Povezali smo se sa Društvom Ključ i već počeli da pripremamo prijavu. On je molio da ga sačekamo i da će mu sigurno sve isplatiti, da ne brinemo. I tako sam ja

otišao nazad za Srbiju sa 400 evra koje mi je dala sestra, da ne odem kući bez novca, jer su me tu čekali roditelji koji su tada zatvarali firmu i značio im je svaki dinar. Vratio sam se kući razočaran i uplašen, pitajući se šta sad da radim od svog života. Ostavio sam siguran posao zbog nade u bolje sutra, a na kraju sam ostao i bez toga. Na sreću u svemu tome nisam bio sam. Imao sam smeštaj i hranu kod sestre i podršku njene porodice. Bez toga ne znam šta bih. Pomišljam na hiljade ljudi koji su prošli gore nego ja, koji su došli na isti način kao ja, a nisu imali nikoga na koga bi se mogli osloniti u tako teškim trenucima.

Na kraju sam dobio još 300 evra, koje je sestra

uspela da izvuče od žene mog poslodavca, jer joj je zapretila prijavom. Kad je novac preuzela, potpisala je papir da je novac primila. To je bilo negde u oktobru 2010. U septembru 2011.

Dragan: Sledeći mesec na račun su mi uplatili samo 300 evra od čega su mi odbili 100 evra, a za novac koji je trebalo da dobijem na ruke, rečeno mi je bilo da ću dobiti za dve sedmice, jer i vlasnik preduzeća nema novca, pošto mu drugi još nisu platili. Kad su prošle dve sedmice, a novca još nije bilo, razgovarao sam sa vođom gradilišta koji mi je rekao da još malo sačekam i da ću sa sledećom platom primiti i sav prethodni prihod koji su mi dugovali.

Brinulo me je da me samo koriste, ali nisam znao šta da radim, jer mi je posle toga kad sam kući poslao 100 evra od preostalih 100 u džepu ostalo još samo 6 evra sa kojima bi trebalo živeti do sledeće plate, znači još dve sedmice. Sa time nisam mogao ni da se vratim

sestru je sreo moj „poslodavac“ i sam od sebe joj dao još 200 evra. Ostatak je obećao kad bude mogao. Znači ukupno sam dobio 600 evra. Dužan mi je ostao još toliko.

kući. Još sam se preko telefona posvađao sa ženom koja mi nije verovala da mi nisu isplatili zaradu i optužila me da verovatno sve potrošim u kafani i na druge žene, a ona i deca su gladni. Srce me je zbolelo jer mi nije verovala i što sam se našao u situaciji još goroj od one u Srbiji. Svejedno sam još uvek verovao da ću sa sledećom platom primiti i ostatak novca.

Sledeća plata opet je bila samo 300 evra, a na ruke su mi dali još 150, od kojih su mi odmah uzeli 100 za kiriju. Plakalo mi se, jer nisam znao šta da uradim. Vođa gradilišta mi je i dalje obećavao da je tako samo zbog toga što vlasniku još nisu platili i kako će posle radnicima sve biti vraćeno.

Zbog ekonomske krize, ali i pohlepnosti poslodavaca, propadaju mnoga građevinska i druga preduzeća. Radnici migranti među prvima gube radna mesta. Poslodavci ih ne plaćaju redovno, ne isplaćuju im prekovremeni rad, ne uplaćuju doprinose za zdravstveno osiguranje i daju im plate značajno manje od obećanih na početku rada.

Dragan: U stanu i na gradilištu razgovarao sam sa ostalim radnicima, koji su rešili da za toliko malu platu ne žele više da rade, pa su se odlučili na štrajk. Sledeći dan smo otišli na gradilište i vođu obavestili da, dok ne dobijemo sve što nam duguju, nećemo raditi. Vođa nam je odgovorio kako ćemo svi dobiti otkaz ukoliko ne budemo radili i da se možemo vratiti kući bez novca. Sledeći dan došao je sa hrpom novca i svakome dao po 50 evra i rekao kako je to sve što nam vlasnik može dati u tom trenutku i kako ćemo ostatak primiti sa sledećom platom. Malo smo se smirili i

nastavili sa poslom do sledećeg meseca, kada plate ni na račun nisu uplatili. Bez novca, bez hrane i bez ikakve vere u pozitivan ishod, uz pomoć nekog dobrovoljca iz Slovenačke filantropije obratili smo se novinarima koji su došli kod nas i ispitivali nas o uslovima u kojima živimo, da li imamo hranu, kad smo primili poslednju platu i koliko sati dnevno radimo. Priča je izašla u svim novinama, čak i na televiziji. Primili smo pomoć u obliku hrane od Crvenog krsta, ali ne i plate. Nismo imali novca da se vratimo kući, a i gde bi se i vraćali, iz jedne sirotinje u drugu.

Radnice i radnici su zbog teške situacije primorani da traže različite načine zapošljavanja. Njihovu situaciju iskorištavaju razni „poslodavci“ i posrednici.

Dragan: Opet nam se javio Milan i rekao da je sad otišao da radi u Nemačku i da je čuo za našu tešku situaciju i kako su nas prevarili. Kada sam mu rekao da je i on verovatno prevarant, počeo je da se brani kako nije znao, kako su njega uvek pošteno plaćali, kako je sada recesija i da u Sloveniji nema novca, ali da u Nemačkoj zarađuju po 15 evra na sat, jeste da se radi na crno, ali ako želimo može nas odvesti tamo. Gledao sam ga u neverici, ali Milan mi je tvrdio kako me ne bi lagao, jer dolazimo iz istog kraja, da nema razloga da laže, pitao me kako ne

vidim da on ima puno novca, rekao kako bih i ja mogao da zaradim toliko... Ubeđivao me je još neko vreme, pa sam počeo da razmišljam kako više nemam šta da izgubim. U Srbiji su mi gladna deca i žena, u Sloveniji nema ni para ni posla. Znači treba da odem da probam sreću još i u Nemačkoj. Javio sam ženi svoju odluku, a ona me molila da se radije vratim kući i da ćemo se snaći nekako, da se možemo vratiti kod njenih roditelja u kuću na selu, bar će biti hrane u bašti i da ne odlazim u Nemačku gde će me opet iskorištavati.

Neki radnici se zbog teških životnih uslova i mogućnosti zarade odluče da prihvate ponudu da odu u „obećanu zemlju“. Budući poslodavac im ne da informacije u vezi sa visinom plate, ugovorom, mestom i cenom smeštaja...

Dragan: Nisam je poslušao. Otišao sam u Nemačku. Našli su me kako životarim na nekom gradilištu. Tamošnji vlasnik nije nam omogućio ni smeštaj, spavali smo u boksovima pored gradilišta, plata je bila oko 300 evra mesečno na ruke. Novinari su otkrili

kako nas iskorišćavaju i Nemačka me je vratila u Sloveniju, gde je moja dozvola za privremeni boravak još uvek važila i sad čekam da mi povrate novac iz slovenačkog građevinskog preduzeća koje je u fazi propadanja. Očajan sam, razočaran i bez vere u bolju budućnosti.

Ubrzo nestaju iluzije o obećanoj zemlji. Rade 10 do 12 sati dnevno, poslodavci ih šalju sa gradilišta na gradilište, „pozajmljuju“ ih drugim preduzećima, čak i u različitim državama, ne daju im bolovanje, mesečno zarađuju između 100 i 200 evra, moraju da rade i kada su bolesni, regres ne primaju, ne isplaćuju im se ni troškovi hrane i prevoza.

Radnici sada žive u još nehumanijim životnim uslovima, u malim prostorijama je smešteno previše radnika, nema tople vode, poslodavci im troškove smeštaja odbijaju direktno od plate, ne znaju koliko daju za najam, a kada žele da se presele negde, poslodavac im to ne dozvoljava.

KAKO SE ZAŠTITITI:

Veoma je bitno ko je vaš izvor informacija o potencijalnom zapošljavanju u inostranstvu.

Raspitajte se o poslodavcu i proverite da li postoje informacije o poslodavcu na internetu. Proverite i da li je firma u kojoj biste radili u stečajnom postupku ili je prezadužena.

Pre nego što počnete da radite, uvek se precizno dogovorite o uslovima rada i insistirajte da potpišete ugovor, koji prethodno treba da pregleda pravnik. U Srbiji, za besplatnu pravnu pomoć i proveru ugovora se možete obratiti ASTRI.

KORISNO JE DA IMATE ODGOVORE NA SLEDEĆA PITANJA:

- **Da li znate ko je vaš poslodavac i koliko ćete zarađivati?**
- **Da li imate ugovor o radu?**
- **Da li imate pravo na topli obrok, troškove prevoza, plaćeni odmor i bolovanje, rad od najviše osam sati dnevno?**
- **Da li imate pravo izbora i pravo da kažete „ne“?**
- **Da li se sve odvija kako je dogovoreno?**
- **Da li u svakom trenutku možete da se predomislite i odete?**

ORGANIZACIJE KOJE TI MOGU POMOĆI:

U Srbiji:

ASTRA

SOS telefon: 011 33 47 817

Besplatan broj: 0800 101 201

U Sloveniji:

• Društvo Ključ – centar za borbu protiv trgovine ljudima

P. P. 1646, 1001 Ljubljana

e-pošta: info@drustvo-kljuc.si

Besplatan broj: 080 1722 (broj je besplatan samo na području Slovenije)

• Slovenska filantropija, Udruženje za promociju dobrovoljnog rada, Poljanska cesta 12, 1000 Ljubljana.

Tel.: 01/4301288

e-pošta: info@filantropija.org

• za anonimnu prijavu trgovine ljudima može se pozvati i policija na 113 ili 080 1200

PRIPREMILI:

Društvo Ključ, Slovenija

kontakt: info@drustvo-kljuc.si

ASTRA

sos@astra.rs

www.astra.rs

Evropska unija

Projekat finansira Evropska unija u okviru programa "Podrška civilnom društvu".

Sadržaj publikacije je isključivo odgovornost organizacije ASTRA i ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.